

**Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Jany Halamové
na téma
„Podmíněné odsouzení“**

72b

Posuzovaná rigorózní práce se zabývá dlouhodobě nejčastěji ukládaným trestem v České republice, jemuž je i díky tomu věnována v literatuře nemalá pozornost. Přestože jde o téma již poměrně propracované, neztrácí na své aktuálnosti. Je to dáno zejména relativně novými probačními prvky, jimiž byl tento trest koncem 90. let obohacen, a praktickými problémy, které při uplatňování těchto prvků v praxi vznikají.

V souladu s těmito praktickými potřebami také autorka vytýčila cíl své práce. Jak uvádí v úvodu, cílem práce je zjistit, v jakém rozsahu a za jakých předpokladů je v české praxi využíván institut podmíněného odsouzení a jaké jsou možnosti zapojení Probační a mediační služby a formy jejího působení v rámci výkonu tohoto trestu.

Po metodologické stránce autorka při zkoumání zvoleného tématu vychází ze studia přiměřeného okruhu tuzemské i zahraniční literatury, ze studia judikatury a statistických dat.

Systematika práce odpovídá jejímu zaměření. Rozbor otázek podmíněného odsouzení autorka zahrnovala stručným pojednáním o účelu trestu, v němž uvádí i přehled možných způsobů alternativních řešení trestních věcí. V rámci samotného výkladu o podmíněném odsouzení nejprve připomíná vznik a vývoj podmíněného odsouzení a jemu blízkého, avšak obsahově bohatšího, institutu probace, a to jednak ve světě a jednak v našem právním řádu. Poté se zabývá významem a postavením podmíněného odsouzení v systému trestů včetně jeho sociálních souvislostí. Podstatnou část práce pak tvoří analýza podmínek ukládání a výkonu podmíněného odsouzení. Zvláštní pozornost je tu věnována problematice přiměřených omezení a povinností jako nástroje zvýšení efektivity podmíněného odsouzení. V samostatné kapitole autorka probírá pro praxi významné otázky sledování a kontroly chování odsouzeného během zkušební doby, resp. dohledu a s ním spojených úkolů probačních úředníků. Zmiňuje i roli zájmových sdružení občanů, s nimiž zákon nadále počítá jako s laickým prvkem k ovlivnění chování podmíněně odsouzeného. Práce poskytuje rovněž pohled na zahraniční právní úpravy podmíněného odsouzení, konkrétně na úpravu německou a úpravy vyskytující se v USA, jež mají být podle záměru autorky předmětem srovnání s úpravou českou. Předposlední kapitola obsahuje komentované statistické přehledy o četnosti využití podmíněného odsouzení v praxi a o činnosti a zatížení Probační a mediační služby. Práci uzavírá hodnocení současné i navrhované právní úpravy podmíněného odsouzení obsažené ve vládním návrhu trestního zákona z roku 2004 spolu s formulacemi návrhů de lege ferenda.

Autorka do práce vtělila všechny důležité otázky probírané v literatuře, podrobně rozebrala vybrané zahraniční právní úpravy a formulovala zdařilá doporučení ke zvýšení účinnosti platné právní úpravy. Cíl, který si vytkla v úvodu práce, v zásadě splnila.

Některé otázky, které jsou významné z hlediska uplatnění podmíněného odsouzení v praxi, však mohly být zkoumány hlouběji (viz tvrzení o nedostatečném využití přiměřených

omezení nebo povinností soudy na str. 39, které není podloženo konkrétními údaji ani průzkumem, nebo chybějící údaje o četnosti využití podmíněného odsouzení s dohledem na str. 79 a násl.). Nedostatkem práce je místy její výrazná závislost na použité literatuře, která je někde dokonce přejímána bez kritického přezkoumání (viz např. na str. 13, první věta 2. odst., nebo poslední odstavec na str. 59). V práci lze nalézt i některé věcné nepřesnosti. Např. na str. 4 není u přehledu hmotněprávních alternativ jasné, proč jsou mezi tresty nespojenými s bezprostředním odnětím svobody uvedeny obecně prospěšné práce a nikoli peněžitý trest, u něhož v případě jeho nezaplacení rovněž následuje výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody; je sporné, zda je možné podle naší právní úpravy vymezit dohled jako specifickou alternativní sankci nespojenou s odnětím svobody, jak to činí autorka na str. 51; tvrzení na str. 63, že veřejně prospěšné práce v SRN byly zavedeny namísto trestů odnětí svobody, je zjednodušené a zavádějící. Domnívám se, že vcelku zasvěcený rozbor zahraničních právních úprav mohl vyústit v důkladnější srovnání s tuzemskou právní úpravou.

Větší pozornost měla autorka rovněž věnovat správnosti pod čarou uváděných literárních pramenů (viz např. odkazy na prameny na str. 65). Vzhledem k slovenské národnosti autorky shovívavě přehlížím řadu gramatických chyb ve shodě podmětu s přísudkem.

Přes uvedené výtky mám zato, že práce představuje solidní zpracování autorkou zvolené problematiky, splňující požadavky kladené na práce rigorózní, a doporučuji ji proto k obhajobě.

Při obhajobě by autorka mohla blíže srovnat českou a německou právní úpravu podmíněného odsouzení.

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 10. 7. 2007